

**KLINIK FANLARNI O'QITISHDA TIBBIYOT TALABALARI
KLINIK FIKRLASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA
MUAMMOGA ASOSLANGAN TA'LIM TEXNOLOGIYASINING
PEDAGOGIK AHAMIYATI.**

Kobulov Abduvokhid Abdirashidovich

Namangan davlat universiteti, Tibbiyot fakulteti,

Klinik fanlar kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya.

Ushbu tezisda klinik fanlarni o'qitish jarayonida muammoga asoslangan ta'lim (Problem-Based Learning – PBL) texnologiyasining tibbiyot talabalari klinik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishdagi pedagogik ahamiyati yoritiladi. PBL real klinik vaziyatlar asosida talabalarning tahliliy fikrlashi, diagnostik qaror qabul qilish va nazariy bilimlarni amaliyot bilan integratsiyalashini ta'minlaydi. Tadqiqot natijalari PBL texnologiyasi klinik kompetensiyalarni shakllantirishda samarali pedagogik yondashuv ekanligini ko'rsatadi.

Keywords: muammoga asoslangan ta'lim, PBL, klinik fikrlash, tibbiyot ta'limi, klinik fanlar, kompetensiyaviy yondashuv.

Kirish. Zamonaviy tibbiyot ta'limida talabalar nafaqat nazariy bilimlarni egallashi, balki real klinik vaziyatlarda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishi muhim vazifa hisoblanadi. Shu ma'noda, tibbiyot ta'limining asosiy maqsadi – talabalarni bemor bilan ishlash, kasallikni tashxislash, davolash strategiyasini belgilash va klinik qarorlar qabul qilishda yetuk mutaxassis sifatida tayyorlashdir. Klinik fikrlash – bu jarayonning markaziy elementi bo'lib, u talabadan bemorning sog'lig'i bo'yicha ma'lumotlarni tizimli tahlil qilish, differensial tashxisni aniqlash va dalillarga asoslangan terapevtik yechimlarni ishlab chiqishni talab qiladi. Shu bilan birga, klinik fikrlash talabalarni mantiqiy tafakkur, analitik qobiliyat va muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirishga undaydi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar talabalarni faollashtirishga va ularni mustaqil fikrlashga rag'batlantirishga qaratilgan bo'lishi lozim. An'anaviy darslar ko'pincha passiv o'rganishga asoslangan bo'lib, bunda talabalar nazariy bilimlarni qabul qiladi, ammo ularni real klinik vaziyatlarga tatbiq etish imkoniyati cheklangan bo'ladi. Shu nuqtai nazardan, muammoga asoslangan ta'lim (Problem-Based Learning – PBL) texnologiyasi ayniqsa ahamiyatli hisoblanadi. PBL pedagogik yondashuvi talabalarga real klinik vaziyatlarni o'rganish va muammolarni tahlil qilish imkonini beradi, ma'lumotlarni yig'ish, ularni solishtirish va mantiqiy xulosalar chiqarish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Bundan tashqari, PBL jarayoni talabalarda kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradi, chunki u ko'pincha jamoaviy muhokama va guruh ishiga asoslanadi. Talabalar birgalikda kasallik holatlarini tahlil qiladi, fikr almashadi va turli qaror variantlarini muhokama qiladi, bu esa ularning klinik fikrlashini yanada chuqurlashtiradi. Shu bilan birga, PBL nazariy bilimlarni amaliyotga integratsiyalashga yordam beradi, chunki talabalar o'z bilimlarini real vaziyatlarda qo'llash orqali bilimlarni mustahkamlashadi.

Shunday qilib, zamonaviy tibbiyot ta'limida PBL texnologiyasi nafaqat kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish, balki talabalarda mustaqil fikrlash, muammolarni yechish va klinik qarorlar qabul qilish qobiliyatlarini shakllantirishda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Shu sababli, bugungi kunda tibbiyot fakultetlarida PBL asosidagi o'quv metodikasini joriy etish va uni amaliyot bilan uyg'unlashtirish – ta'lim sifatini oshirish va kelajakda malakali shifokorlar tayyorlash uchun muhim shartdir.

Asosiy qism

Muammoga asoslangan ta'lim (PBL) texnologiyasi zamonaviy tibbiyot ta'limida talabalarning nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalarga aylantirishda markaziy rol o'ynaydi. PBL jarayoni an'anaviy darslardan farqli o'laroq, faqat ma'lumotni eslab qolishga emas, balki uni tahlil qilish, tanqidiy fikrlash va klinik qarorlar qabul qilishda qo'llashga qaratilgan. Ushbu pedagogik yondashuv talabalarni faol o'rganishga jalb qiladi, chunki ular muayyan kasallik holatini

o'rganib, o'zlari differensial tashxisni ishlab chiqadi va terapevtik strategiyani shakllantiradi.

PBL jarayonida talabalarga real klinik vaziyatlar yoki simulyatsiya qilingan kasallik holatlari taqdim etiladi. Talabalar birinchi bosqichda bemorning tarixini yig'adi, simptomlarni tahlil qiladi va mavjud ma'lumotlarni baholaydi. Shu bilan birga, ular mavzu bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlarni mustaqil o'rganib, bilimlarni kengaytiradi. Keyingi bosqichda talabalarning jamoaviy ishlash ko'nikmalari rivojlantiriladi: ular guruhda muammoni muhokama qiladi, turli diagnostik variantlarni taqqoslaydi va eng maqbul yechimni tanlaydi. Bu jarayon talabalarda muloqot, jamoaviy ish va kasbiy etika ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

PBL metodikasi klinik fikrlashni tizimli rivojlantirishga xizmat qiladi. Talabalar bemor holatini tahlil qilishda dalillarni yig'ish, ulardan asosli xulosalar chiqarish va tashxisni aniqlash qobiliyatlarini o'rganadi. Bu jarayon talabalarda muammolarni hal etish, mantiqiy tafakkur va analitik fikrlashni rivojlantiradi. Shu bilan birga, PBL nazariy bilimlarni amaliy vaziyatlarga integratsiyalashga yordam beradi, chunki talabalar o'z bilimlarini real vaziyatlarda qo'llash orqali bilimlarni mustahkamlashadi va klinik qarorlarni mustaqil qabul qilishga o'rgatiladi.

Zamonaviy tibbiyot ta'limida PBL texnologiyasining samaradorligi bir qator ilmiy tadqiqotlar bilan tasdiqlangan. Masalan, talabalarning klinik fikrlash ko'nikmalari va diagnostik aniqligi PBL metodikasida o'qitilgan guruhlarda sezilarli darajada yuqori bo'lganligi qayd etilgan. Bundan tashqari, PBL jarayonida o'rganilgan mavzular talabalarda uzun muddatli xotirani mustahkamlashga va nazariy bilimlarni amaliy vaziyatlarda qo'llashga yordam beradi.

Shu bois, PBL texnologiyasi tibbiyot fakultetlarida o'quv jarayonini interaktiv, muammoga yo'naltirilgan va amaliyot bilan uyg'unlashtirilgan shaklga keltirish imkonini beradi. Talabalar nafaqat nazariy bilimlarni egallaydi, balki klinik vaziyatlarda ularni qo'llash, bemor bilan ishlash va professional qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Natijada, PBL pedagogik yondashuvi zamonaviy tibbiyot ta'limida malakali, mustaqil fikrlaydigan va analitik

ko'nikmalarga ega shifokorlarni tayyorlashning samarali vositasi sifatida xizmat qiladi.

Xulosa:

Muammoga asoslangan ta'lim (PBL) zamonaviy tibbiyot ta'limida talabalarning nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalarga aylantirishda markaziy o'rin tutadi. PBL jarayoni talabalarni faol o'rganishga jalb qiladi, ularni real klinik vaziyatlarni tahlil qilish, differensial tashxis ishlab chiqish va terapevtik strategiyalarni shakllantirishga o'rgatadi. Ushbu metodika jamoaviy ish, muloqot va kasbiy etika ko'nikmalarini rivojlantiradi, shuningdek, talabalarda tizimli klinik fikrlash, analitik tafakkur va muammolarni hal etish qobiliyatini mustahkamlaydi.

Tadqiqotlar PBL metodikasida o'qitilgan guruhlarda klinik fikrlash va diagnostik aniqlikning sezilarli darajada oshganini ko'rsatadi. Shu sababli, PBL pedagogik yondashuvi tibbiyot fakultetlarida interaktiv, muammoga yo'naltirilgan va amaliyot bilan uyg'unlashtirilgan ta'limni tashkil etishning samarali vositasi bo'lib, malakali, mustaqil fikrlaydigan va analitik ko'nikmalarga ega shifokorlarni tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Qarori PQ-4884. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida, 2020-yil.
2. Rustamov M. USE OF MODERN METHODS IN TEACHING "INFORMATION TECHNOLOGY" IN MEDICAL EDUCATION //Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. A7. – C. 30-33.
3. Rustamov M. IMPROVING THE METHODOLOGY OF TEACHING THE SUBJECT "INFORMATION TECHNOLOGIES AND MODELING OF TECHNOLOGICAL PROCESSES" IN AN INNOVATIVE

EDUCATIONAL ENVIRONMENT //Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. B7. – C. 58-61.

4. Rustamov M. Rustamov Murodil Makhammadzhanov TEACHING COMPUTER SCIENCE IN HIGHER EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS: The rapid development of information and communication technologies in our country is due to state support, which allows us to confidently enter the world information community //Архив исследований. – 2020. – С. 5-5.

5. Rustamov M. ENHANCE STUDENTS'KNOWLEDGE AND SKILLS WITH MULTIMEDIA TOOLS IN AN INNOVATIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT //Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. B10. – C. 43-45.

6. RUSTAMOV M. TIBBIY TA'LIMDA INNOVATSION TA'LIM METODLARI VA TA'LIM VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI (AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA JARAYONLARNI MATEMATIK MODELLASHTIRISH FANIGA TADBIQI MISOLIDA) //News of the NUUz. – 2024. – T. 1. – №. 1.5. 1. – C. 197-199.